

תרגול 1:

סנקציה פלילית = פגיעה בחירות.

מהי המטרה?

משפט פלילי - מטרתו להגן על החברה.

משפט אזרחי - לתת תרופה/סעד לאדם הפרטי לא לחברה כולה.

מי מנהל את התביעה?

המשפט הפלילי - המדינה היא אדון התביעה, היא השולטת. ישנו חריג שנקרא **קובלנות פרטיות** - מקרים ספציפיים חריגים שבהם המתלונן עצמו ינהלו את ההליך {לדוגמא: לשון הרע}.

המשפט אזרחי - האדם מנהל את התביעה לעצמו.

ההגנות במשפט האזרחי מול ההגנות במשפט הפלילי שונות:

משפט אזרחי - ההגנות שחלות במשפט האזרחי לא חלות במשפט הפלילי.

במשפט אזרחי מספיק להוכיח במאזן ההסתברויות ביותר מ 50 אחוז שהאדם אכן אשם.

המשפט פלילי צריך להוכיח מעל כל ספק 99 אחוז ומעלה.

אבחנה בין משפט פלילי מהותי למשפט פלילי דיוני פרוצדורלי:

המשפט הפלילי המהותי הוא השאלה - מה צריך להוכיח? כלומר הגדרת העבירה. מה התוצאה? מה הן הנסיבות?

במשפט הדיוני הפרוצדורלי - עוסק באיך מוכיחים את העבירה?

המקורות הנורמטיביים של המשפט הפלילי המהותי -

1. המקור החוקתי.
2. חוק העונשין עצמו החלק הכללי והמקדמי. סעיפים 1-34 כ"ד.
3. הרובד הספציפי של חוק העונשין. מעגן עבירות פליליות: מסביר מהן עבירות פליליות?

תיקון 39 - מספר תיקון בחוק העונשין שקרה ב-1995 לקחו את כל החלק המקדמי הכללי ושינו

אותו.

ההשלכות של חוקי היסוד:

מישור הפרשנות - היום כל דבר שנחקק מתפרש על בסיס חוקי היסוד.

ביקורת שיפוטית על חוקים - כל חוק שנחקק אחרי 1992 כפוף לביקורת שיפוטית ואפשר לבטל אותו.

סעיף 8 לחוק יסוד האדם וחירותו- הוא הסעיף שמפרט לנו אל הקריטריונים שבהם צריך לעמוד חוק

שפוגע בזכויות אדם.:

1. החוק יהלום את חוקיה של מדינת ישראל כמדינה יהודית ודמוקרטית .

2. החוק נועד לתכלית ראויה .

3.

הפגיעה צריכה להיות מידתית: במידה שאינה עולה על הנדרש. התנאי החשוב ביותר. תנאי שדורש

בפני עצמו שהחוק ינקוט בסנקציה באמצעי הדרסטי פחות . צריך לראות שיש קשר בין האמצעי למטרה.

התועלת מהפגיעה בזכות היסוד עולה על הנזק מהפגיעה .

לקרוא את פסק דין סילגדו.

כל העברות שמפורטות בחלק הספציפי נתונות לפרשנות לפי העקרונות המפורטים בחלק הכללי

והמקדמי . זהו יחס של פרשנות ברוח ולא יחס של תוקף/ בטלות.

תרגול 2:

העיגון לחוקיות נמצא מחוק יסוד כבוד האדם וחירותו בסעיף 1 ובחוק העונשין – הסמכה לקבוע עבירות או בחקיקה ראשית או בחקיקת משנה .

סעיף 2 לחוק העונשין – סעיף שנותן הסמכה כללית למחוקק המשנה להתקין תקנות פליליות שקובעות עבירות ועונשן ב-2 מגבלות: *חייבת את אישור וועדת הכנסת* העונש לא יכול לעלות על 6 חודשי מאסר.

תמיד כלל ספציפי גובר על כלל כללי .

הגדרת העבירה - אין עבירה או עונש אלא מן הדין .

המחוקק הוא המקור הבלעדי ליצירת נורמות פליליות . החברה לא יכולה לקבוע נורמות , בית המשפט לא רשאי ליצור איסורים פליליים . המחוקק בלבד יוצר איסורים פליליים . בית המשפט הוא המקור הפרשני אך הוא תמיד חייב להיצמד בחוק. אי אפשר ליצור עבירות או עונשים בדרך של קל וחומר / היקש- הכוונה היא מה שרשום אסור אם אסור לעשן סם קל לא אומר שאסור לעשן גם סם יותר חזק . הכל תלוי במה שרשום בחוק . החוק הפלילי הוא לעולם הסדר שלילי ולא לקונה : הסדר שלילי= כל מה שלא נאסר בחוק – מותר . לקונה = חסר.

עיתוי ביצוע העבירה – סעיפים 3,4,5 שבעצם דנים באיסור רטרואקטיביות {החלה לאחור}. בזמן ביצוע העבירה היא חייבת להיות מעוגנת בחוק או להיות מפורסמת אחרת אי אפשר להעמיד את האדם לדין. נורמות דיוניות יש להן תכולה אקטיבית. כל הפרוצדורות חלות עפ"י זמן הדין. לדוגמא כשבוצעה העבירה לא היה שימוש ב DNA כיום כן יש שימוש כזה ולכן ניתן להשתמש ב DNA כראיה. לא משנה מה היה בזמן ביצוע העבירה מבחינה פרוצדוראלית משנה מה קורה בזמן הדין על העבירה. חוק שמקצר את תקופת ההתיישנות הוא נורמה דיונית אלא אם כן תקופת ההתיישנות הקודמת הסתיימה לפני השינוי ולנאשם יש כבר חסינות {הסבר בדף המצורף}. סעיפים 4,5- נושא ההקלות עם הנאשם – כאשר יש הקלות עם הנאשם ניתן להכיל רטרואקטיבית. מהן הקלות? אם הוסיפו להגדרה רכיב מסויים זה מקל עם הנאשם זה מקל עם הנאשם וזה מה שהתביעה תצטרך להוכיח. יש 3 תוצאות לביטול עבירה נמצא בסעיף 4. סעיף 5 – שינוי בהגדרת העבירה כולל עונש סעיף 5/א'- טרם ניתן פסק דין חלוט {שלא ניתן לערער עליו} והסעיף קובע שכל עוד אין פסק דין חלוט חייבים להחיל את הנורמה המקלה. דוגמא פסק דין קורקין. סעיף 5/ב'- דן בהקלות לאחר פסק דין חלוט. ההקלה היחידה שתבוא **לאחר פסק דין חלוט היא בעונש בלבד, רק אם שונה**

העונש.

סעיף 6 – עבירות שהזמן גרמן {חריג לחריג – אמרנו שהכלל הוא שאין להכיל רטרואקטיבית נורמות מהותיות {הגדרת העבירה והעונש} החריג היה שניתן היה להחיל רטרואקטיבית נורמות מהותיות רק אם הן מקלות סעיפים 4,5 סעיף 6 הוא חריג לכלל שמאפשר החלה רטרואקטיבית של נורמה מקלה -

כאשר מדובר על עבירות שחלות רק על תקופה מסויימת {לדוגמא כל מי שלא מדליק אורות בין ספטמבר לאוקטובר בכל שנה} סעיפים 4 ו-5 לא חלים !!!

היבטים נוספים לעקרון החוקיות – **פומביות החוק** – עקרון החוקיות דורש שהחוק יהיה פומבי ברשומות החוק- אי ידיעת החוק – אינה פותרת מעונש. פקודת סדרי שילטון ומשפט – זה נמצא שם

פירוט ובהירות – עקרון החוקיות מחייב הגדרה מפורשת, ברורה ומפורטת של העבירה בחוק על כל מאפיניה ויסודותיה {עובדתי ויסוד נפשי}. העקרון הזה לא תמיד נשמר, העבירה לעיתים מנוסחת בצורה מעורפלת, באופן שמאפשר לבית המשפט לבצע פרשנות שפוגעת בהיבט של הפירוט והבהירות.

מקום הביצוע של העבירה -

תרגול 3:

פרשנות, אין עונשין על דברים שבלב:

החל משנות ה-80 יש כלל פרשנות אחר 34/כ"א מאמץ את הגישה המודרנית של פרשנות תכליתית

וסעיף זה קובע כשיש פרשנות אחת לוקחים אותה כשיש מספר פרשנויות נבחר את הפרשנות הכי

מקלה.

עבירות חופש ביטוי:

עבירות התנהגות: שבצידן עונש על ההתנהגות. נקודה.

עבירת תוצאה: שמענישה על ההתנהגות ועל התוצאה שנגרמה מההתנהגות.

פס"ד אלבה – רב שהפיץ בקרב תלמידיו כרוז מסויים שמחייב להרוג ערבים. כרוז שמסית להריגת גויים. לשון החוק לתכלית החוק, לשופטים יש תכלית שונה לאותו חוק. 144/ב' איסור הסתה לגזענות. דעת הרוב- דבר הוא כל דבר. פרשנות אחרת לדבר היא ש"דבר" הוא דבר בעל תוכן גזעני.

בית המשפט מעוניין לאזן בין הגנה על הציבור, למנוע אלימות לבין חופש הביטוי, שלא יפגע במידה רבה מידה. דעת המיעוט ודורנר- אין מה לחשוש מפגיעה בחופש הביטוי מצמצמים את גבולות העבירה, בין השאר ע"י דרישה ליסוד נפשי מיוחד שמאוד קשה להוכחה – מטרה להסית לגזענות. יסוד נפשי מיוחד = כוונה/מטרה להסית לגזענות. אם הדבר הוא דבר תמים אז כנראה הוא לא יורשע, על פי סעיף 34 /י"ז. פס"ד אלבה - מחלוקת סביב מבחנים הסתברותיים- האם יש צורך להוכיח במסגרת עבירה של הסתה לגזענות שקיימת הסתברות קרובה לוודאי שהפרסום יפגע בשלום הציבור? מצא התנגד לכל מבחן הסתברותי וברק לא שלל להכניס מבחן הסתברותי בדרך של פרשנות אך במקרה הזה לא חשב שיש צורך להכריע. מבחן הסתברותי = האם הייתה אפשרות סבירה לגרום להסתה לגזענות? האם הייתה אפשרות קרובה לוודאי להסתה לגזענות?

פס"ד כהנא – הורשע בהמרדה שהורה להפציץ כפרים ערביים בישראל כתגובה על אירועי טרור. בערעור לעליון לאחר הרשעתו המחלוקת בין השופטים הייתה על 2 דברים: 1. פרשנות המילה "להמריד" 2. וכדי " . סעיף 136- הגדרה המונח להמריד . 3 האפשרויות הראשונות לפרשנות החוק למילה להמריד, קשורות למשטר ושלטון והרביעית לא רלוונטית, היא לא עוסקת בהמרדה נגד השילטון. מצא אומר – החלופה ה-4 כתובה לאין לבטלה. ברק ודעת הרוב- מעוניינים למחוק את האפשרות הרביעית כי היא איננה קשורה למשטר ושילטון. בעבירת ההמרדה רשום מבחן הסתברותי – "שיש בו כדי להמריד" - דיון נוסף הוא דיון שמאפשרים אותו אם במסגרת הדיון עלתה פסיקה / הלכה חדשה ששינתה דברים דיון זה יהיה בהרכב מורחב. בדיון הנוסף כהנא הורשע. מה קרה בדיון הנוסף? גם בדיון זה המחלוקת הייתה זהה לגבי המונח "להמריד" דעת הרוב הייתה – הערך המוגן בעבירת ההמרדה לא מוגבל למבנה המשטר בלבד הערכים הם הערכים שקבועים בסעיף 4 ואין לבטלו בשום פנים ואופן. אם הערך המוגן בחלופה 4 הוא לכידות חברתית אז מי

שמפרסם דברים כדי לפגוע ביכולת של חלקי האוכלוסיה לחיות בביטחון זה לצד זה – עשה עבירה פלילית גם אם זה פוגע בחופש הביטוי שלו, עדיין אי אפשר להתעלם שהחלופה הרביעית היא בעייתית אך עדיין שומרת על חופש הביטוי בעזרת פרשנות שמגינה על חופש הביטוי. השופט אור מוסיף 2 תנאים שעל התביעה להוכיח:

1. עוצמת הפגיעה – כאשר מדובר בלכידות חברתית התביעה חייבת להוכיח הפגיעה הייתה עוצמתית .

2. היקף הפגיעה – יש צורך שהאמירה הממרידה תעורר מדנים בין חלקים של האוכל' ולא בין פרטים .

דעת המיעוט {ברק וטירקל} – לא מקובלת עלינו החלופה הרביעית הערך המוגן בעבירת ההמרדה צריך להיות מוגבל למבנה המשטר ויציבותו.

3. המחלוקת השנייה "שיש בו כדוי": מהדיון הנוסף אנחנו לא יוצאים עם דעה ברורה מהו הפירוש המונח. אור+לויין- אין ספר שזה מעיד על מבחן הסתברותי, הם רוצים לאמץ את מבחן הוודאות הקרובה 1. כי זה מבחן קלאסי לעבירות של חופש ביטוי וגם בגלל שחופש הביטוי על כף המאזניים צריך להגן עליו ולא כל פוטנציאל סביר יספיק להוכחת המרדה. הם מביעים את דעתם אך לא מבצעים מבחן כזה.

ברק+טירקל – אנחנו היינו בעמדה שצריך לצמצם את עבירת ההמרדה ל-3 עבירות ובכך נגן על חופש הביטוי אנחנו לא צריכים להגן על חופש הביטוי גם ע"י אימוץ של מבחן הסתברותי מחמיר עם התביעה זה כפל הגנה . ולכן הם מסתפקים "באפשרות סבירה" .

בדיון הנוסף לא אישרו את ביטול הפרשנות הרביעית ולכן ברק ביקש לבסוף וודאות קרובה כי כבר אין כפל הגנה כי לא קיבלו את מה שהוא רצה וזה לבטל את הפרשנות הרביעית ולכן דרש "וודאות קרובה", שהיא מבחן הסתברותי מחמיר .

קדמי+דורנר+מצא – אני לא רוצה מבחנים הסתברותיים, כי הם בעייתיים , אלו עבירות התנהגות ולא תוצאה למרות שנתנו פרשנות רחבה למילה להמריד ע"י סעיף 138 יש איזון לחופש הביטוי .

פס"ד סוצקין – נאשמת שנתפסה שברשותה כרוזים שמתארים את מוחמד בדמות חזיר כאשר הוא דורך על קוראן. הורשעה על ניסיון לפגיעה ברגשי דת כי התביעה לא הוכיחה שהיא

הצליחה להדביק את הכרוזים ולכן זהו רק ניסיון. פגיעה ברגשי דת – סעיף 173 . אור- חופש הביטוי חשוב מרגשות אך עדיין צריך להגן עליהם. דבר ראשון לדרוש פגיעה גסה ושהיקף הפגיעה צריך להיות ברגשות אותה דת בכללותם ובנוסף רמז לפוטנציאל נדרוש מבחן הסתברותי מחמיר של "קרוב לוודאי". התוכן של הכרוז מבזה, המקום רגיש- חברון, בתקופה שספ הרגישות היה מאוד גבוה – היו כל הסיבות להרשעה ורכן היא הורשעה.

פס"ד ג'ברין – מקרה שהחוק שונה בגללו. עוסק בפרשנות שיש לתת לסעיף 4/א' לפקודה למניעת טרור. פירסם מאמר שתמך בזריקת אבנים . חופש הביטוי מול שלום הציבור . דעת הרוב בפס"ד נתנה פרשנות שמאוד תומכת בחופש הביטוי- מה שעשה ג'ברין זה לא עבירה לפי סעיף 4 . הפקודה למניעת טרור נועדה נגד אירגונים מר ג'ברין פגע ביחידים . חשין – דעת המיעוט – המציאות היא דינמית ומשתנה הסכנה שיש היום מטרור היא גם מאנשים כיחידים ולא רק אם הם שייכים לארגון טרור מסויים . ג'ברין זוכה כי הוא עודד אנשים פרטיים לטרור , לא היה שום סעיף שניתן להאשים אותו עליו ולכן שינו את החוק .

המחוקק קבע "אפשרות ממשית".

תרגול 4:

כשרות משפטית:

סעיף 34 ו' קובע חזקה חלוטה {חזקה שלא ניתן לסתור אותה} בחוק שאין אחריות פלילית מתחת לגיל 12. הזמן שקובע הוא זמן ביצוע העבירה .

לנערים מגיל 12-18 יש הסדרים מסויימים בחוק יש חוק הנוער לדרכי ענישה וטיפול שגישתה היא טיפולית ושיקומית . המטרה היא קודם כל להימנע ממאסר מעדיפים לשלוח למעון נעול . אם שולחים מתחת לגיל 14 למאסר שולחים לכלא אופק , כלא מיוחד לנערים . סעיף 14 לחוק הנוער- הקובע שאי אפשר להעיד קטין לדין אם עברה שנה מיום ביצוע העבירה וטרם הוגש כתב אישום אלא בהסכמת היועץ המשפטי לממשלה. ניתן להתחיל בהליך פלילי אך רק באישור היועץ המשפטי לממשלה . אם במהלך אותה שונה הקטין עבר את גיל 18 אין צורך בהסכמת היועץ. באונס שומרת מומחש רעיון זה.

כשרות נפשית ושכלית :

הסעיף הרלוונטי הוא ח' 34/ ח' ולא סעיף 34/ז' :

סעיף 34/ח': הכשרות נבחנת עפ"י 2 מישורים:

1. מישור שכלי- אנשים מפגרים .

2. מישור נפשי- חולי נפש.

מישור השכלי : בוחנים את יכולתו של הנאשם להבין את מה שהוא עשה ואת התוצאות האפשריות ממעשיו ובוחנים את היכולת שלו להבין את המשמעות הערכית של המעשה {שזהו מעשה אסור} . במקרים חריגים בודקים את האפשרות שלו לשלוט על מעשיו מבחינה גופנית מוטורית.

חוק העונשין, תשל"ז-1977 [תיקון אחרון: 30/5/07] . .

34.ח. אי שפיות הדעת [תיקון: תשנ"ד]

לא יישא אדם באחריות פלילית למעשה שעשה אם, בשעת המעשה, בשל מחלה שפגעה ברוחו

או בשל ליקוי בכושרו השכלי, היה חסר יכולת של ממש :

(1) להבין את אשר הוא עושה או את הפסול שבמעשהו; או

(2) להימנע מעשיית המעשה.

כשרות נפשית-

בעיה שכלית- אין שום בעיה להוכיח מוכחת במהירות, הבעיה להוכחה היא בהוכחת מחלות

/הפרעות נפש :

בעייתית מאוד להוכחה. חייבים להוכיח :

1. חוסר יכולת של ממש כלומר נטרול טוטלי מוחלט של כל מנגנוני ההגנה הקיימים אצל אדם

רגיל והנטרול הזה הוא תוצר של מחלת הנפש/פיגור שגרמה :

1. לא להבין את מה שעושים .

2. לא להבין את הפסול במעשה.

3. חוסר אפשרות לשלוט בעשיית המעשה.

מהי מחלת נפש, לפי סעיף זה הוא נושא שלא מפסיקים לדבר עליו בפסיקה. יש פער אדיר בין

הפסיכיאטריה במשפט לבין הפסיכיאטריה כמו שהפסיכיאטרים רואים אותה . מבחינת

הפסיכיאטרים אין הבחנה בין הפרעה נפשית למחלת נפש. השופטים לא מקבלים את זה כי בחוק רשום "מחלה". עיתוי- המחלה צריכה להיות בפעולה בזמן ביצוע המעשה .

מהות- חייב להיות מחלה ולא הפרעה.

איכות- הפסיקה דורשת שזאת תהיה מחלה שאיבחנו אותה כבר בעבר , מחלה שכבר ידוע עליה כבר כמה שנים.

דחף לוו בר כיבוש – תופעת האוטומט. כשאדם לא שולט על מעשיו / על תנועותיו הגופניות.

מונח מפס"ד מנדלברוט , הנשיא אגרנט אמר שבמקרים של דחף לוו בר כיבוש כתוצאה ממחלת נפש יש לפטור מאחריות פלילית. הוא היה בדעת מיעוט באותו פס"ד . בפס"ד מיזן הוא הפך לדעת רוב והיום זה קבוע בחוק.

הבחנה בין כשרות דיונית לכשרות מהותית:

כשרות דיונית – כשרות לעמוד לדין . אם האדם הוא חולה נפש והמחלה בשיאה איך אפשר לנהל משפט ? הוא לא יכול להשתתף. הסנגור יטען שיש להפסיק את ההליך , המדינה תסכים , הנאשם ישלח לאשפוז עד להבראתו ואז יחדשו את התהליך.

הכשרות המהותית – האם מהותית הוא היה חולה נפש בזמן ביצוע המעשה.

ההפרעה הנפשית – המקום היחיד בו מוזכרת הפרעה נפשית 300/א' רבתי והוא מתייחס לעונש מופחת בעבירת הרצח . רוב העונשים במשפט הפלילי הם עונשי מקסימום בשלב הטיעונים לעונש אם יש לו רקע נפשי נבקש הקלה בעונש , במקרים שיש עונש חובה כמו ברצח אז נבקש לדון בסעיף 300/א- מאפשר לתת מאסר שהוא לא מאסר עולם , הוא דורש הפרעה נפשית חמורה וליקוי שכלי שהגביל את יכולתך במידה ניכרת אך לא עד כדי חוסר יכולת ממש. אם זה הפרעה נפשית אז גם היא צריכה להגביל את יכולתך במידה ניכרת אך לא עד כדי חוסר יכולת . 300/א' שונה מ 34/ח' בכך שהוא מדבר על הפרעה נפשית , הוא מדבר על הגבלה במידה ניכרת ולא על חוסר יכולת של ממש וכמובן שהוא רלוונטי רק לטענות בשלב העונש בעבירת הרצח בלבד . אם יש עבירות אחרות שאינן רצח שבצידן עונש מאסר חובה אז יש לנו את סעיף 35/א' רבתי סעיף שאומר שבנסיבות מיוחדות אפשר לטעון לפחות מהמאסר חובה. סיום עניין שכלי/נפשי.

סעיף 34/ז':

קובע את העקרון שאין עבירה ללא התנהגות מרצון. התנאי לאחריות פלילית הוא שלא הייתה לך אפשרות בחירה לבחור אחרת. סעיף זה מדבר על 2 מצבים בגדול:

1. כפייה פיזית ישירה: מישהו במקומך לחץ על ההדק, הכריחו אותך למעשה.

2. מצבים של אוטומטיזם שפוי – אפילפסיה, אובדן הכרה, היפנוזה, סהרוריות.

אם זה לא אוטומטיזם שפוי זהו סעיף 34/ח'.

חוק העונשין, תשל"ז-1977 [תיקון אחרון: 30/5/07].

34. העדר שליטה [תיקון: תשנ"ד] לא קשור לנפש

לא יישא אדם באחריות פלילית למעשה שעשה ולא היה בידו לבחור בין עשייתו לבין ההימנעות ממנו מחמת העדר שליטה על תנועותיו הגופניות, לענין אותו מעשה, כמו מעשה שנעשה עקב כפייה גופנית שהעושה לא יכול להתגבר עליה, תוך תגובה רפלקטורית או עוויתית, בשעת שינה, או במצב של אוטומטיזם או של היפנוזה. הסייג לזה: **תמיד** חייבים לבדוק את סעיף 34/י"ד רבתי.

34-יד. כניסה למצב בהתנהגות פסולה [תיקון: תשנ"ד]

(א) הוראות סעיפים 34ז, 34יא ו-34יב לא יחולו אם העושה היה מודע או אם אדם מן הישוב במקומו יכול היה, בנסיבות הענין, להיות מודע, לפני היווצרות המצב שבו עשה את מעשהו, כי הוא עלול לעשותו במצב זה, ואם העמיד את עצמו בהתנהגות נשלטת ופסולה באותו מצב; ובלבד שענינו של המעשה שנעשה במצבים האמורים בסעיף 34יא או בסעיף 34יב, לא היה הצלת אינטרס הזולת.

(ב) במקרה כאמור בסעיף קטן (א), רואים את האדם כמי שעשה את המעשה במחשבה פלילית, אם העבירה היא של התנהגות, או באדישות אם העבירה מותנית גם בתוצאה; נכנס אדם למצב כדי לעבור את העבירה, והיא מותנית גם בתוצאה, רואים אותו במי שעבר את העבירה בכוונה.

"אדם סביר" יכול היה לצפות כאם הוא ינקוט צעד מסויים יגרמו השלכות. לדוגמא: אם חולה אפילפטי לא שותה כדורים, נוהג ודורס מישהו הוא היה אמור לצפות את זה כאדם מן היישוב, הייתה צריכה להיות לו מודעות. במקרים כאלה העונש יהיה מקסימלי כלומר האדם ישפט כרגיל מפניי שהוא היה צריך צריך לצפות את ההשלכות של מעשיו.

תרגול 5:

אם מגישים נגד מישהו אישום מסויים ומתגלה מהראיות כי האישום הנ"ל לא יכול להתקיים ניתן להרשיעו בסעיף אחר מחוק הנזיקין. היסוד העובדתי של העבירה:

על עבירה פלילית מורכבת מיסוד עובדת ומיסוד נפשי. יסוד עובדתי זה מה קרה ויסוד נפשי הוא מה היה לי בתוך הנפש.

היסוד העובדתי מוגדר ב-18 א' והוא מוגדר מ-3 רכיבים:

1. התנהגות

2. נסיבה

3. תוצאה

מבין 3 הרכיבים האלה רכיב התנהגות הוא רכיב הכרחי בעל עבירה אין דבר כזה עבירה

ללא התנהגות. התנהגות יכולה להיות ממעשה אקטיבי או מחדל – אי עשייה } לדוגמא

הזנחת ילד}.

ההתנהגות היא התרומה הפיזית של האדם להתהוות העבירה, הנסיבה היא הנתון אובייקטיבי שקיים בהגדרת העבירה {הבועל קטינה נניח} התוצאה היא פועל יוצא של ההתנהגות. ההבחנה הראשונה היא החשובה היא ההבחנה בין עבירות התנהגות לעבירות תוצאה: עבירות התנהגות – מורכבות מהתנהגות {מעשה} + נסיבה.

עבירות תוצאה- יש להם תוצאה בהגדרת העבירה לא בפועל. התנהגות + נסיבה + תוצאה.

דוגמאות:

1. "הבועל אישה שלא בהסכמתה"- יש התנהגות- הבועל, יש נסיבה- אישה שלא בהסכמתה.

אין תוצאה- משמע עבירת התנהגות.

2. "הגורם חבלה" - הגורם – התנהגות, חבלה- תוצאה.

סיווג העבירות חשוב מאוד לטענה של "סיכון כפול" "ענישה כפולה" "הפעלת מאסר על תנאי".

סיכון כפול- טענה, אני כבר זוכתי מהעבירה שאתם רוצים עכשיו להעמיד אותי על פיה. סעיף 5 לחוק סדר דין פלילי. אם נשפטתי בגין עבירה פלילית אי אפשר שוב לפתוח הליך חוץ ממקרה לדוגמא בו הייתה תאונת דרכים בה פצעתי מישהו ואחרי חודשיים הוא מת. אם יוכח קשר סיבתי בין הפגיעה שלי למוות ניתן לפתוח הליך.

ענישה כפולה- סעיף 186 לסדר דין פלילי קובע שבית משפט יכול להרשיע אדם בשל כל אחת מהעבירות שמופיעות בכתב האישום או שהוכחו בפניו ובלבד שהוא לא יעניש את האדם יותר מפעם אחת בשל אותו מעשה. אתה יכול להיות מואשם בהריגה וברצח אך תענש רק על אחד מהם. אסורה ענישה כפולה. כל המבחנים לקביעה מהו אותו מעשה רלוונטיים הן לסעיף 5 לחוק סדר דין פלילי הן לסעיף 186 והן על מאסר על תנאי.

מאסר על תנאי- בית המשפט חייב להודיע במשך כמה זמן אני על סכנה של מאסר על תנאי ואם תופסים אותי לכמה זמן אני נכנס לכלא כשמתווסף התנאי לעונש. מקבל עונש + העונש על הפרת תנאי. בד"כ התנאי יהיה על אותה הפרה בה הורשעת, אך ניתן לתת עונש על תנאי שיאסור כל עבירה.

הנאשם ירצה לנסות להוכיח כשיתפסו אותו וירצו להפעיל את התנאי הוא ירצה להוכיח **שזה לא**

אותו מעשה עליו נתנו את התנאי. פס"ד נחת, גוטמן, מסילתי המייה סעיף 14.

20/10/13

תרגול דיני עונשין

דיברנו על היסוד העובדתי של העברה שמורכב מהתנהגות נסיבה ותוצאה הבחנה בין העברות – שהם חייבות להתבטא בהתנהגות של מעשה אקטיבי למחדל. חייבים לעשות הבחנה מה שקורה בפועל לבין מה שקורה בעונשין. דוגמא הקלאסית זה אונס מענישים על הבעילה, אם יש אחריות פלילית או אין אחריות פלילית. אי אפשר להעניש מעבר לעונש אחד גם שוד וגם גנבה אפשר להעניש בעונש אחד (יעדיפו את החמור).

מאסר על תנאי – מקרה שכיח מאוד, שגוזרים עונש על נאשם ואומרים לו שיש לך חרב מעל הראש. אם אתה תיתפס שוב בעברה בגין פשע אתה הולך לקבל עונש! התנאי יופעל רק אם מדובר באותו מעשה. יש לנו שלושה מבחנים לשאלה מהו אותו מעשה? – **פסקי הדין - נכת נחמיה ומסילתי**. בית המשפט העליון היום הולך לפי מסילתי. עדיין בערכאות נמוכות הולכים לפי נכת ונחמיה.

פס"ד נכת – קובע שאם יסודות העברה (עובדתי. נפשי לא רלוונטי!) נבלעים (נבלעים) מכילה את העברה ומוסיפה לה עוד משהו) או חופפים לעברה השנייה בזמן, הרי שזהו אותו מעשה ולכן אפשר יהיה להפעיל את התנאי או אסור להפעיל שני עונשים, או אי אפשר להרשיע.

למה הכוונה, למשל בן אדם ביצע גנבה. הורשע יש לו תנאי לא לבצע גנבות כי אם יעשה את זה יוטל עליו מאסר. לאחר חודש הוא גונב שוב, התנאי יופעל. נניח שהוא ביצע שוד ולא גנבה, והפעם הוא השתמש בנשק. (שוד – גנבה + אלימות) האם יפעילו את התנאי? כן על פי נכת.

פס"ד המייה – קובע בדיוק אותו הדבר כמו נכת בחריג אחד, ולפיו ניתן יהיה להפעיל את המאסר על תנאי, או להגיע למסקנה שמדובר באותו מעשה. רק אם העברה השנייה בזמן בולעת (רחבה יותר) מהראשונה בזמן. ההגיון אם אדם ביצע בעבר גנבה התנאי יהיה העברה לעברה ראשונה בזמן. ואז הוא הלך וביצע שוד. המייה אומר ברור שנפעיל את תנאי, ברור שנחמיר איתו כי בעברה השנייה הוא החמיר עם השוד.

לפי נכת לא מי שנה מי בולע את מי מפעילים את התנאי. **המייה** מפעילים רק אם העברה השנייה היא אותו הדבר או החמורה יותר (מבחינת יסודות העברה).

פס"ד מסילתי – למבחנים הראשונים כי הם לא רלוונטיים למבחנים של היום. זה מלכותי מידי וזה חוטא לתכלית לעשות השוואה פורמאלית ליסודות העובדתיים. כאן אומרים, ניקח את העברה של התנאי ונראה מה הוא עשה בפועל, לא מה הגישה הפרקליטות. האם מבחינה מהותית העברה זהה לעברת התנאי. **בעברה המהותית**. אין הלכה לכן יש הרבה שיקול דעת לשופטים.

תקיפה – מישהו שמכה ונוגע בלי הסכמה ואז כאשר הבחור השתחרר הוא ביצע עברה חמורה (החובל חבלה חמורה). עברת החבלה היא עברת תוצאה. החובל בחברו וגורם לו חבלה חמורה. הסנגורים אומרים שלפי נכת והמייה אי אפשר לחיל עליו את היסודות. כי לפי נכת והמייה זה מבחן פורמאלי. השופטים לא היו מוכנים להסכים עם זה ואמרו שמבחינה פורמאלית מדובר מיסודות

חופפים. אבל מבחינה מהותית מי שמבצע חבלה הוא ביצע תקיפה חמורה יותר. לכן מסילתי בוחן משהו מהותי.

פס"ד גוטמן – עברת התנאי הייתה מעשה מגונה בפומבי, ואז הבחור בעברה השנייה ביצע מעשה מגונה בקטינה. המדינה אמרה להפעיל את התנאי. דווקא כי המעשה לפי התביעה זה יותר חמור מן העשה מגונה. (המדינה טענה לפי פס"ד המייה) – גם אם בית המשפט ידחה את הטענה הפורמאלית שלנו, אנחנו צריכים לבדוק את זה ברמה המהותית. הסנגור טען לפי פס"ד המייה- כי פומבי רחב יותר מקטינה. וגם במישור המהותי יש הבדל עצום בין פומבי לקטינה. הבחינה אינה פורמאלית טכנית אלה בחינה מהותית, וגם אם אין זהות טכנית אפשר להגיע למסקנה שמדובר באותו מעשה.

עברת שרשרת

הסיטואציה שאדם באותה נק' זמן באותם כלים פוגע במס' אנשים קורבנות. (לא קשור לאותו סעיף עברה אלה הקורבנות כלומר אם פרצתי לבנק אחד 5 דק' הלכתי לבנק ממול ופרצתי אותו אז זה אותה עברה אך לא עברת שרשרת כי זה שני מכירים שונים) ברק אומר – "עברה רבת פריטים" בפס"ד משולם כל הנושא של עברת שרשרת הוא נילקח מהמשפט הקונטיננטלי. ובמשפט הישראלי ממש לא מתאימה הסוגיה של עברת שרשרת כי המשמעות של עברת שרשרת שהמעשים מאבדים את הזהות העצמאית והנפרדת שלהם והם מתמקדים לאירוע עברייני אחד. ולפי עיקרון החוקיות לכל העברה עונש ההולם את חומרתה. יחד עם זאת יש לאמץ את הדוקטרינה של עברה רבת פריטים. שמי שנכנס לתוכה ניתן יהיה להרשיע אותו רק במעשה אחד. ואי אפשר להעמידו לדין בגין פריט אחר שיהיה באותו מעשה. העונש איננו הצטברות של עונשים אלה עונש אחד. עברה רבת פריטים היא עברה שבה מס' עברות מתבצעות ברצף אחד, בגדר תוכנית עבריינית אחת. ואז הן עשויות להתחשב כעברת רבת פריטים. איך נדע? – לפי שני מבחנים: 1. עיקרון החוקיות- לא יכול להיות שריבוי עברות יגרור ריבוי עונשים, אז אם לפי עקרון הזה רואים שכל העברות האלה יביאו להרבה עונשים 2. מבחן השכל הישר- נראה אם זה מלכותי מידי להסתכל על כל הרצף של חלקים או של מקשה אחת. מה יותר הגיוני אדם שגנב מסטיק וחלב יותר הגיוני לקרוא לזה עברה אחת, או לא?

(גם לפי המבחנים של ברק אין וודאות מתי יגידו שזה עברה רבת פריטים או לא. עדיין יש קו מנחה. למשל פגיעה בשלמות הגוף או הנפש- למשל אונס בין מכרים או גבר שמכה את אישתו- זו פעילות שלכאורה היא מעשה אחד. למה נגיד שלא?- בגלל שיש לי פגיעה בשלמות הגוף, שלמות הנפש. שאדם עשה מעשה זה אבל להגיד שזה עברה אחת. אז השכל הישר לא מסוגל לקבל את זה).

מחדל

המחדל הינו חריג, המחוקק אומר לך קום ותעשה. זה חריג כי מתערבים לנו חופש. זה לא דברים מופרכים. כדי להרשיע שאי עשייה זה הפשע, אנחנו חייבים מקור פעולה (מקום שכתוב כי צריך לעשות – **חובות עשייה**) שרוצים להרשיע אדם על דרך המחדל, חייבים להוכיח חובה לפעול. איפה מוצאים את החובות האלה?- **סעיף 18** לפי כל דין לפי כל חוזה!

חוזה – יש לי מטפלת, או סתם שולחים את הילד לגן. יש חוזה בין המטפל להורה. בין השאר שצריך חיתולים ושחייבים לדאוג לטובתו של הילד. וגילו שמרביצים לילדים וקושרים אותם בחגורות. ולא נותנים להם אוכל. וכתוצאה מזה הם נפגעו בריאותית(הכול תחת צילום בנסתר). -מדובר על חוזה תקין- חוזה זה ממש החלק הכל, מה זה דין, ברור שדין זה חוק השאלה האם הפסיקה היא דין?- לפי הפסיקה היא חלק מהדין, כי הפסיקה מפרשת חוק. ואחרי תיקון 39 לאחר שתוקן חוק העונשין שאי אפשר להחמיר אלה מידתיות. **אנחנו מבחינים בין מקורות חובה שנוצרו ע"י הפסיקה לבד. לבין מקורות חובה שהפסיקה קבעה אותם במסגרת פרשנות של חוק קיים** – למשל, רופא מעצם תפקידו יש לו חובה לפועלה, לא עשית אתה אשם! – היום זה לא מקובל כי הפסיקה מחייבת יש מאין הפסיקה מחפשת מקום. למשל עוולת הרשלנות לורנס(רולטה רוסית) המוות נגרם ע"י אי עשייה. אם החבר היה מונע את הלחיצה על האקדח. הוא היה מונע את הרצח. מה המקור חובה לפעול? – יצירת מצב מסוכן – אם אתה יצרת מצב מסוכן שמוביל למוות

אתה אשם. איפה כתוב? - עוולת רשלנות. הפסיקה פירשה שבעוולת הרשלנות, כי יצירת מצב כזה היא רשלנות.

חוק לא תעמוד על דעת רעך – חוק שאנו משתמשים בו הרבה פעמים, חוק שהוא חדש יחסית הוא בעייתי קצת. כי הבסיס שלו מאוד מוסרי. אם אתם רואים מישהו במצוקה תעזרו לו! החוק הזה מונה מס' תנאים

- אירוע פתאומי
- סכנה מידית
- יש סייג שאומר תעזור אלא אם אתה מסכן את זולת או אותך.

החוק קובע רק סנקציה שהיא קנס.

אי מניעת פשע סעיף 262 – פס"ד וייצמן באו השופטים ואמרו לא בטוח "הגיג" שמקורות כאלה יכולים להוות מקורות חובה למקרים ספציפיים.

תרגול 7:

לפני תיקון 39 – המציאו מקורות חובה לפעול. האם זה לא יכול להיות עקב עקרון החוקיות. רק פסקי דין שמפרשים חוק קיים, יכולים לפעול נניח פסק דין שפירש את עוולת הרשלנות בניזקין. כשיש מחדל- חובה ללכת למקורות החובה ולהביא לפחות 2 סעיפים מהרשימה.

פתרון אירועון:

סוגיה של מאסר על תנאי- צריך לראות מהי עבירת התנאי משמע על איזה עבירה הוא הורשע בהתחלה שבגללה ניתן לו תנאי: הפרעה לשוטר

היא העבירה הישנה, העבירה החדשה היא תקיפת שוטר – התביעה טען שזהו אותו מעשה של העבירה הישנה. הסנגור יטען: זה לא אותו מעשה כי לא ירצה שהתנאי יופעל. צריך להוכיח לאחר מכן את כל המבחנים של מסילתי וכו'...

מבחן נכט: מבחן פורמאלי. להעתיק את 2 העבירות ולראות מי בולע את מי האם המשמעות דומה? אם אחד בולע את השני לא משנה מי את מי יש להפעיל את התנאי. יש כאן בליעה אחד של השני. לפי המייה: רק אם העבירה השנייה בזמן, עברת התקיפה בולעת {מכילה ורחבה יותר ממשוהו} את עבירת הפרעה ניתן להפעיל את התנאי, הסניגור ינסה לטעון שתקיפה צר יותר מהפרעה.

הסניגור יטען יש לו תנאי על הפרעה אבל עכשיו הוא רק תקף – ינסה לשכנע את השופטים.

התביעה תגיד: התקיפה יותר רחבה ובולעת הפרעה.

מסילתי: התנאי הופעל. מבחן מהותי. אין ספק שהתנאי הופעל. מה הנאשם עשה בפועל עכשיו

האם זה שהוא פרץ את המחסום הוא הפריע?

העבירות חייבות להיות דומות. תקיפה כוללת הפרעה. האם בפועל מהותית ישנה הפרעה לשוטר?

האם מה שפועל הוא עשה עכשיו עונה על האישום שבעברה.

במבחן יש לכתוב את שלושתם.

2. הסיניגור יטען כי שזו עבירה רבת פריטים = הרבה פריטים שמתלכדים לעבירה אחת עבירה תטען

שזה לא עבירה רבת פריטים שכן יש פה 9 קורבנות שונים ומדובר פה בשמירה על ערך החיים .

כשמדובר על ערך חיים העונשים יהיו מצטברים ולא יאוחדו לעבירה אחת.

עבירה רבת פריטים היא עבירת הגיון צריך לבדוק מהו הערך המוגן.

3. במקרה של יהודית – לא מי שדרס את הילדה הוא הנאשם אלא זו שלא עשה כלום רק לא עזרה

לילדה. חמדה פעלה בדרך של מחדל ולכן יש להוכיח מקורות חובה:

מקור חובה שניתן להשתמש בו: להביא כמה שיותר מקורות חובה מינימום 2 !!!!

1. חוק לא תעמוד דם רעך.

2. אי הגשת עזרה.

3. יצירת מצב מסוכן.

היא נכנסה לבור ולא הגיעה לביהמ"ש כי העובדה שהיא נפלה לבור היא כפייה של משהו חיצוני

ולכן ישנו מצב אוטומטיזם עפ"י סעיף 34 ז' . התביעה תגיד שהיא הלכה בדרך קיצור מיוזמתה

ולכן נכנסה לבור מרצון.

הנושאים: כל החומר עד מחדל כולל. לא יסוד נפשי. רק יסוד עובדתי.

תרגול 8:

קשר סיבתי :

הקשר הסיבתי נבחן רק בעבירות תוצאה!!!!!!! הוא לא רלוונטי בכללללל בעבירות התנהגות.

הקשר נבחן בין ההתנהגות לתוצאה. הקשר הסיבתי נבחן במבחן כפול של 2 תנאים מצטברים: 1.

הקשר הסיבתי העובדתי – מבחן האלמלא , מבחן סיבה בלעדיה אין. האם אלמלא ההתנהגות

שלי הייתה מתקיימת התוצאה? **1. גורמים משלימים** – סיטואציה שבה מעורבים מס' גורמים ולא

די במעשהו של אחד מהם כדי לגרום לתוצאה. אני צריכה שכל הגורמים יהיו מעורבים. כל אחד מקיים את מבחן האלמלא. בעצם עבירה של מספר שותפים שכל אחד מהם גורם למשהו הכרחי שגורם לתוצאה. **2. גורמים מצטברים**- סיטואציה שבה מעורבים מס' גורמים אבל כל אחד בנפרד יכול היה להביא לתוצאה לבד אני לא צריכה שגם השני יביא לתוצאה. למשל: קטטה – אחד דוקר בלב והשני גם מוסיף דקירה בלב אבל המוות נגרם מהדקירה הראשונה. "**מבחן הדיות**"- של פרופסור פלר ולפיו אנו שואלים לגבי כל גורם לחוד האם היה די באותו גורם כדי לגרום לתוצאה אם התשובה היא כן יש לנו גורם עובדתי ז"א האם היה די בדקירה של א' כדי לגרום לתוצאה? האם היה די בדקירה של ב' כדי לגרום לתוצאה? **3. גורמים חלופיים**- סיטואציה שבה אלמלא התוצאה הייתה נגרמת ע"י גורם א' היא הייתה נגרמת ע"י גורם ב'. אחד הביא להתרחשות התוצאה בפועל ושאר הגורמים נשארו היפוטטיים. דוגמא: נניח 2 מתכננים רצח אדם מסויים כשאחר אמור לחטוף אותו והשני אמור לירות בו ולהרגו. זה שחטף וכלא גם הרג בסוף כי השתבשה התוכנית ואז האדם השני נשאר היפוטטי כי הוא לא עשה כלום והוא יואשם בעבירת ניסיון. **2. מבחן הקשר הסיבתי המשפטי**- כל מי שעובר את העובדתי מגיע לקשר המשפטי. הכל מוכרע עפ"י מבחן הציפיות – אם איזשהו גורם עבר את המבחן העובדתי נשאל לגביו, האם הוא צפה את התוצאה בפועל {בעבירות של מחשבה פלילית}, או בכוח {לא בפועל אך השאלה היא האם הייתי צריך לצפות?} בעבירות של רשלנות. דוגמא: איש דוקר את אישתו, היא מגיעה לבית החולים ושם כתוצאה מרשלנות רפואית מתה.

גורם זר מתערב- יכולים להיות לנו מקרים שבהם מתקיים קשר סיבתי עובדתי מתקיים קשר סיבתי משפטי, אבל הנאשם טוען עדיין בפועל הניתוח הרשלני גרם למוות? פסד"ים- פרדימן ויעקובוב. גם כשאדם לא צפה את התוצאה עדיין נוכל להוכיח קשר סיבתי. **סעיף 309 לחוק** – נסיבות של עבירות המתה בהם לא מתנתק קשר סיבתי. סעיף 309 טענת נגד לגורם זר מתערב. דף העבודה- קשר סיבתי- אחיקם- משדל לרצח. כושל יודע שמצליח שם את הרעל ובסוף בפועל הורז מת מהסקרנות של עצמו. יש כאן גורמים מצטברים די במעשהו של מצליח לגרום לתוצאה ודי גם במעשהו של כושל.

היסוד הנפשי –

היסוד הנפשי מורכב מ-2 מישורים עיקריים –

1. המישור ההכרתי – אין עבירה שאין בה מישור הכרתי {למעט עבירות רשלנות}. אדם

בהכרה- הוא מודע למה שהוא עושה. **מודעות צריכה להיות גם בעבירת התנהגות וגם**

בעבירת תוצאה. בעבירת התנהגות צריכה להיות מודעות להתנהגות + קיומן של נסיבות.

בעבירות תוצאה- מודעות להתנהגות + קיומן של נסיבות + מודעות לאפשרות גרימת

התוצאה.

2. המישור החפצי {רצון}- רלוונטי לעבירות תוצאה בלבד. **דרגות-**

1. כוונה תחילה.

2. כוונה.

3. פזיזות.

בנפרד- רשלנות.

באחריות קפידה אוטומטית מיוחס לך יסוד נפשי. עברת עבירת קפידה = אוטומטית

אתה אשם ולכן אין צורך להוכיח אשם.

צריך להוכיח את מה שרשום בעבירה, אם לא כתוב בעבירה כלום יש להוכיח פזיזות-

היא הברירת מחדל.

במזיד = פזיזות.

3. ישנה עבירה התנהגותית בעלת יסוד נפשי מיוחד {מטרה, כוונה}.

מודעות =

סעיף 19 הוא הסעיף הכללי שקובע את הדרישה למחשבה פלילית. סעיף 20 - הוא סעיף גדול

המגדיר את המחשבה הפלילית על כל סוגיה ... סעיף 20 א' - מגדיר מה זה מודעות ?

השאלה היא איך אנחנו מוכיחים מודעות ? אין לנו דרך לדעת האם הוא ידע או לא ידע ולכן

נחליט עפ"י הנסיבות. הפסיקה פיתחה חזקה – **חזקת המודעות החזקה הראייתית** – מניחים

הנחה שהאדם היה מודע לטיב מעשיו, לקיומן של הנסיבות ואם זאת עבירת תוצאה אז גם

לתוצאה הטבעית של מעשיו. זוהי לא חזקה חלוטה והנאשם יכול לטעון שלא ידע.

ישנו תחליף מהותי לחזקת המודעות – כשבא החוק ואומר אם חשדת בהתנהגות, בנסיבה או באפשרות גרימת התוצאה זה כאילו שידעת – "עצימת עניים".

בסעיף 20 ג' 1 - רואים אדם שחשד בדבר טיב ההתנהגות כמי שהיה מודע להם אם נמנע מלבררן.

סעיף 90 א' - מתרגם מילים שקשורות ליסוד הנפשי. אם כתוב "מי שידע" או "ביודעין" זה מודעות. המילה "**מזיד**" כשמתייחסת להתנהגות = מודעות כאשר המילה "**מזיד**" מתייחסת לתוצאה – זאת פזיזות.

כוונה =

צריך להוכיח רק שהחוק דורש אותה {את הכוונה}.

תחליף ראיתי – ההנחה היא שאדם מתכוון לתוצאות טבעיות של מעשיו.

במקרים שהנסיבות אינן חד משמעיות התפתח תחליף מהותי שהיום הוא מעוגן בחוק, בסעיף 20 ב' - " **הלכת הצפיות**" - לעניין כוונה רואים אדם שהתכוון אם הוא ראה את התרחשות התוצאה **בוודאות קרובה לוודאי. הוא צפה בפועל בחקירה נגדית - לא היה**

צריך לצפות -אלא -צפה בפועל.

לגבי נושאים אלה עלו 2 שאלות עיקריות-

1. האם "הלכת הצפיות" חלה בעבירת הרצח ? מדוע עלתה שאלה זו ? הפסיקה ואמרה:

ברצח אנחנו לא מכילים את "הלכת הצפיות"!!!!!!

אי אפשר להכיל בעבירה הכי חמורה את הלכת הצפיות כי זה שאדם צפה את התוצאות בוודאות קרובה לא אומר שהוא התכוון לרצוח מלכתחילה {בספונטניות}.

2. האם יש להכיל את הלכת הצפיות בעבירות התנהגות עם יסוד נפשי מיוחד ? סעיף 20 ב' נועד לעבירות תוצאה אז מדוע להכיל זאת על עבירות התנהגות ? ביהמ"ש – נחיל את הלכת הצפיות לפי שיקול דעתו במקרים הנ"ל. **במקרים של עבירות לשון הרע – אין הלכת**

הצפיות !!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!

לסיכום- כוונה רלוונטית לעבירות תוצאה. יש עבירות התנהגות בעלות יסוד נפשי מיוחד שיש להוכיח בהן כוונה ויש לראות מה ביהמ"ש יחליט בנושא מלבד עבירות לשון הרע שאין מכילים עליהם את הלכת הציפיות.

תרגול 10:

דף עבודה- אירועים לפתירת תרגיל – מודעות ועצימת עניים-

אירוע 1: מה צריך להוכיח בעבירת התנהגות? מודעות.

"ביודעין" = מודעות. האם מתקיימת עצימת עניים? לדון.

אירוע 2: עבירת התנהגות שצריך להוכיח מודעות. מזיד = מודעות. לא משנה מה כתוב בעבירת התנהגות תמיד צריך להוכיח מודעות מלבד עבירות התנהגות מיוחדות עם כוונה מיוחדת. האם אפשר להוכיח את החזקה הראייתית שאדם מודע למעשיו ויש להוכיח כמו כן גם "עצימת עניים". על מזיד מדובר בסעיף 90 א'. ניתן להאשים גם את אישתו כי גם היא עצמה עניים. כשהם היו בחו"ל אי אפשר להאשים אותם כי אין מודעות.

אירוע מסכם: מודעות וכוונה: סעיף 98- עבירת התנהגות עם יסוד נפשי מיוחד יש כאן כוונה/ מטרה מיוחדת. מודעות לקיומן של הנסיבות ומרה להשיג את היעד. אמיל- מודע להתנהגות ולנסיבות עפ"י החזקה הראייתית. כוונה- האם הוא צפה את התוצאה כאפשרות קרובה לוודאי? – הלכת הציפיות נתונה לשיקול ביהמ"ש. הלכת הציפיות לא מוחלת בצורה אוטומטית אלא ביהמ"ש צריך להחליט לפי שיקול דעתו כי הלכת הציפיות לקוחה מעבירות תוצאה ולעיתים מושאלת לעבירות התנהגות עם כוונה מיוחדת. טלי- קודם צריך לראות אם יש מודעות וכוונה. האם היא הייתה מודעת שבמעשיה יש כדי....? כוונה קלאסית אין לה והיא לא צפתה כאפשרות קרובה לוודאי. טומי- סעיף 95- עבירת התנהגות מסוג מחדל. יש להביא מקורות חובה לפעול- אי מניעת פשע. מה צריך להוכיח? מודעות. הסוגיה שפה צריכה לעלות היא שלפי פס"ד הר שפי לא ניתן להכיל עצימת עניים כאשר מדובר על עבירה מחדלית מסוג אי מניעת פשע. יש לדון האם ההלכה הזאת תופעל כאן או לא.

יסוד נפשי

רכיב הכרתי

מודעות = עצימת עניים- נדרש בעבירות התנהגות + תוצאה. תמיד הרכיב הזה נבחן.

רכיב חפצי- רלוונטי לעבירות תוצאה בלבד. כונה = הלכת הצפיות. בסימן שאלה לגבי הלכת הצפיות היא תחול גם בעבירות התנהגות. ישנם מס' דרגות ברכיב החפצי:

1. פיזיות

2. כוונה תחילה

פיזיות- סוג חלש של רצון לגרום לתוצאה סעיף 20 א' 2 ויש לנו פיזיות מ 2 סוגים:

אדישות- הוא צופה את התוצאה, הוא מודע למעשיו, פשוט לא איכפת לו מהתוצאה.

קלות דעת- מי שגם צופה את התוצאה אבל בניגוד לאדיש הוא לא רוצה בה הוא מקווה שהיא לא

תתרחש, האדם לוקח סיכון בלתי סביר. קלות דעת קלה יותר מאדישות.

בפיזיות יש את המילה "סביר". מה זה הסיכון הבלתי סביר? ישנם 4 מבחנים בפסיקה בנושא:

1. סבירות הסיכון-סיכון גבוה / נמוך.

2. מידת הסיכון- מה אנחנו מסכנים?

3. הסתברות להתרחשות הסיכון?

4. התועלת החברתית מהסיכון.

לדוגמא: רולטה רוסית. אם אני בודקת תחרות סקי באוסטריה –סבירות הסיכון- גבוהה לחיים.

מידת הסיכון- גבוהה ההסתברות הסטטיסטית- ביינונית תועלת חברתית – יש . לכן לא בטוח שנגיד שזהו סיכון בלתי סביר.

פיזיות בעבירות המתה- עבירת ההריגה היא עם יסוד נפשי של פיזיות כי לא כתוב כלום ואם לא

כתוב כלום זה פיזיות. "הגורם במזיד" כאשר מתייחס לתוצאה זוהי גם פיזיות- עפ"י 90א'. הייתה

מחלוקת בפסיקה מהי הצפיות הנדרש בעבירות המתה כאשר היסוד הנפשי הוא פיזיות? אין ויכוח

על המודעות אך טוענים אנשים שלא צפו את התוצאה אלא נניח צפו חבלה חמורה ולא מוות אם

הסניגור מצליח להוכיח שזאת הייתה הצפיות הנאשם אמור להיות מזוכה מעבירת ההריגה. אם

הוכחנו שהוא לא צפה מוות הוא מנוקה מאשמה. הפסיקה אמרה עפ"י פס"ד וינצקי ועפ"י ומגדיש

– צריך להוכיח כי נצפתה תוצאת מוות. קלות דעת מזכירה קצת רשלנות- הייתה מחלוקת בפסיקה

– האם נסיבות של רשלנות פושעת מקימה חזקה לפיזיות?

תשובת ביהמ"ש בפס"ד מגדיש {חשוב}!!!!!! אין לנו הסקות אוטומטיות. אם זוהי רשלנות רבתי זוהי נסיבה מאוד רלוונטית להוכיח פזיזות. אין הסקה אוטומטית ויש לבחון את הנסיבות.

כוונה תחילה – נמצא רק ברצח

היסוד החמור ביותר שנמצא בעבירה החמורה ביותר בעלת העונש החמור ביותר – רצח. סעיף 301 מגדיר ואומר שכוונה תחילה מורכבת מ 3 גורמים:

1. החלטה להמית

2. הכנה

3. היעדר קינטור

החלטה להמית- כוונה ספונטנית. להוכיח שאדם התכוון להמית.

הכנה- התפרשה כיסוד פיזי טהור. כל הכנה למעשה הרצח עצמו. נניח הוצאתי סכין ובאתי לדקור אותו. הכנה נפשית.

היעדר קינטור- פס"ד ביטון. היעדר קינטור לפי המחוקק- סיטואציה שבה המחוקק אמר שאני ארשיע מישהו בכוונה תחילה רק אם לא גירו אותו וקינטרו אותו כי כשבן אדם מקונטר הוא לא הרוצח הקלאסי. פס"ד סגל בשנות ה-50 אמר זהו לא מבחן סובייקטיבי בלבד אלא זה מבחן משולב של אובייקטיבי וסובייקטיבי. בכל שנות קיום ישראל למעט 3 מקרים לא התקבלה טענת הקינטור כי רק שם אמרו שמתקיים הקינטור האובייקטיבי. פס"ד ביטון- מכור לסמים שאמרו לו שאם לא תיתן לי סמים אני אהרוג את הוריך. ביטון רצח את החבר. לא הייתה מחלוקת שהוא קונטר באופן סובייקטיבי. לשון החוק לא מזכירה מבחן אובייקטיבי. ואז השופט קבע כי מכניסים לתוך המבחן האובייקטיבי מאפיינים אינדיבידואליים של הנאשם שרלוונטיים לעוצמת הקינטור. נניח אם קינטרו אותך על זה שאתה הומו {מאפיין אישי} זה רלוונטי.

אז קמה ועדת קרמניצר שאמרה בואו נבחן את כל עבירות ההמתה בישראל. סיכום המבחן הוא מבחן משולב אך האובייקטיבי גובר.

תרגול 11:

"כוונה על תנאי"-

אדם התכוון במפורש למעשיו, הוא רוצה בתוצאת מעשיו והוא צופה אותה מראש אבל התוצאה הזו תלויה בקיומו של אירוע עתידי שאינו בהכרח בשליטתו של העושה. דוגמא: אדם רוצה למנוע פריצה לבית שלו הוא שם גדר חשמלית וכלבי אמסטף משוחררים ללא שלטי אזהרה, מי שינסה לפרוץ לשטח ביתו יחבל או יהרג. הוא לא מעוניין בפריצה, הפריצה היא התנאי אם התנאי ימולא הוא יועמד לדין.

הלכת הצפיות לא חלה בעבירת רצח בכוונה תחילה.

מחשבה פלילית מועברת-

סיטואציה שבה מעבירים את המחשבה הפלילית שהתקיימה ביחס לאובייקט המיועד אל האובייקט שנפגע בפועל וזאת כשנוצרה חוסר זהות לבין מי שרציתי לפגוע בו לבין מי שנפגע בפועל. לדוגמא: פס"ד שניר {הוא רצה להמית את אישתו ולבסוף העמיד את חמותו}. אם האובייקט שרציתי לפגוע בו נפגע גם הוא – נעמיד על ניסיון לרצח של אישתו וכלפי האובייקט שנפגע בפועל צריך לבדוק מהי התוצאה ובהתאם לזה להאשים. כשמעבירים את המחשבה הפלילית, המחשבה הפלילית מתייחסת לאובייקט בפועל בדיוק בצורה שהיא הייתה מתייחסת לאובייקט המקורי, כלומר כשאובייקט בפועל הוא בעל תכונה מיוחדת שלא קיימת באובייקט המיועד, אז אין לנו את היסוד הנפשי כלפי הנסיבה המחמירה. נניח רציתי לפגוע בשוטר שזוהי פגיעה בנסיבה מחמירה ובמקום פגעתי במישהו רגיל אני יואשם בתקיפה אך ללא נסיבה מחמירה {ז"א יבחרו את העבירה הקלה יותר}.

רשלנות-

הרשלנות היא יסוד נפשי ששמור לעבירות הקלות ביותר כלומר עבירות שהן לא פשע, עבירות שהעונש עליהן אינו מעל 3 שנות מאסר. רשלנות מוגדרת בחוק כמצב שבו אין מודעות לאחד מרכיבי היסוד העובדתי בד"כ זה לתוצאה. הסעיפים הרלוונטיים הם: סעיף 19 וסעיף 21. רק אם כתוב בעבירה שרשום רשלנות אז נדע שמדובר בעבירת רשלנות. ההגדרה של סעיף 21, כוללת 2 תנאים: 1. במישור הנפשי מדובר על אי מודעות לאחד מרכיבי היסוד העובדתי ומבחן האדם מן היישוב {המבחן האובייקטיבי}. 2. **הסיכון הסביר** - אפשרות גרימת התוצאה לא הייתה בגדר הסיכון הסביר. מה זה "סיכון סביר"? בדיוק כמו בקלות דעת עם התועלת החברתית וכו'... אלא שבניגוד לקלות דעת אומרים לנו שיש צורך במבחן אובייקטיבי של "אדם מן הישוב" - בודקים האם הוא יכול

היה לצפות והאם הוא צריך היה? אם מתקיים קשר סיבתי ברשלנות אז גם מתקיים יסוד נפשי של רשלנות – זהו אותו מבחן. רשלנות היא יסוד אובייקטיבי.

תרגול 12:

כל הצורות הנגזרות לעבירה מסוג חטא הם לא ענישות. חטא זוהי העבירה הכי קלה {עד שלושה חודשים מאסר}. סעיף 34 ד' קובע שכל דין שחל על הביצוע העיקרי תחול גם על העבירה הנגזרת כל עוד לא נאמר אחרת. מי שביצע על עבירת ניסיון צפוי לאותו עונש כמו העבירה המושלמת. אי אפשר להעמיד לניסיון על עבירה מסויימת אלא על ניסיון ל... הגדרת הניסיון סעיף 25- מוגדר על דרך השלילה כמעשה שאין בו הכנה בלבד. המעשה צריך להיות מעבר להכנה. הסניגור ינסה לטעון תמיד שזה תמיד בגדר הכנה והתובע יטען זאת התחלת ביצוע. כשאנחנו מדברים על ניסיון אין צורך להוכיח שהמעשים שעשה הנאשם היו בחוליה האחרונה לעבר הביצוע הסופי... מספיק ההתחלה. היסוד הנפשי בעבירת הניסיון גם הוא בסעיף 25 והוא מטרה שהיא כוונה. עבירת ניסיון היא תמיד עבירת התנהגות מטרה היא יסוד נפשי מיוחד. ולכן נדרוש מודעות ומטרה כי זה כתוב בסעיף 25, יש כאן יסוד נפשי מוגבר. **יש לנתח גם את העבירה המושלמת ולרשום כי אם הייתה לו כוונה וכו'... סימן שיש לו גם מודעות. אם בניסיון הייתה לו כוונה אז ברור שגם בעבירה המושלמת היסוד שלו הרבה מעבר לפזיזות {אדישות/קלות דעת}. ניסיון יכול להיות גם בעבירות מחדל.**

סוגיית החרטה - סעיף 28- קובע סייג של חרטה כפותרת מעבירת הניסיון והוא דורש 2 תנאים מצטברים: 1. החרטה תהיה מחפץ נפש בלבד. הכוונה היא: לגורם פנימי שהביא אותך למסקנה שאתה בעצם מתחרט והביא אותך לחזור בכך ולא נניח שראית פתאום שוטר והתחלת לפחד. השאלה היא האם זה כל גורם פנימי או רק גורם מצפוני אמיתי. יש להראות כי התחרטת אתה צריך להראות את זה, אם זה התנהגות תפסיק להתנהג ככה ואם זאת תוצאה תפעל למנוע את ביצוע התוצאה ותתרום לכך תרומה של ממש. **יש סייג: אין חרטה על עבירה מושלמת !!!**

אם במהלך הניסיון לעבירה מסויימת ביצעת כבר עבירות מושלמות מסויימות נניח רצית לרצוח והתחרטת אבל בדרך גם גרמת חבלה לאדם או גנבת, על העבירות המושלמות- אין חרטה.

ניסיון בלתי צליח-

ניסיון שמלכתחילה אי אפשר לבצע אותו. מצבים אפשריים: 1. **חוסר ניסיון מחוסר אפשרות חוקית**- סיטואציה שבה אני בטוח שיש חוק שאוסר עלי לבצע את הפעולה אבל אין חוק כזה. 2. **חוסר אפשרות עובדתית**- קשור או לנסיבות ביצוע העבירה או לאמצעי הביצוע של העבירה. נסיבות- הנסיבות לא מתקיימות למשל אני מנסה להחזיק סם מסוכן אבל זוהי שקית קמח שמכרו לי. ירשיעו אותך בניסיון, כי היית מודע ויש לך מטרה להחזיק סם אבל אובייקטיבית זה לא סם ולכן העבירה לא הושלמה והוא יואשם בניסיון. אמצעי ביצוע העבירה- לפני תיקון בין 39 - הבחינו בין אמצעים אבסורדיים {אקדח צעצוע}, אמצעי שהוא לא עניש. לעומת אמצעים בלתי הולמים- אמצעים בלתי הולמים הם אמצעים שבאופן יחסי הם לא מתאימים נניח: אני רוצה להרעיל מישהו אבל שמתו רק כמות מזערית. אחרי תיקון 39 יש את סעיף 26- קובע שהניסיון עניש גם אם אי ההשלמה שלו נבעה מטעות באשר למצב דברים. חשבת אחרת... בעיה שלך... זה עניש. הסעיף אומר לא משנה איזה טעות יש לך זה עניש. זאת פרשנות בעייתית, אין כאן הבחנה בין אמצעים אבסורדיים לאמצעים בלתי הולמים, תיקון 39 היה ברוח הקלה לנאשמים אך פה אנחנו מחמירים! **ניתן לטעון כי עדיין ניתן לעשות את ההבחנה לפני תיקון 39 למרות שהיא נוגדת את סעיף 26. יכולה לבוא טענה כי לא ניתן להעניש על אמצעים אבסורדיים כי החברה לא מקבלת אותם ואז הצד השני יטען זה לא לשונו של סעיף 26 שמכליל את כל האמצעים.**

ניסיון בעבירות ההמתה-

ניסיון לרצח- מאסר עולם חובה היסוד הנפשי זאת כוונה ולכן לא נצטרך להוכיח כוונה תחילה בניסיון. סעיף 305- קובע עבירה ספציפית שנקראת ניסיון לרצח {עבירה בפני עצמה ולכן לא יהיו לנו 2 עבירות אחת של הניסיון {סעיף 25} ואחת של העבירה המושלמת}. לסיכום כל הזמן נעבוד בשני משורים של העבירה המושלמת בגינה האדם מואשם בניסיון ושל סעיף 25.

תרגול 13:

3 סוגי שותפים:

1. מבצע בצוותא

2. מסייע

3. משדל

4. מבצע באמצעות אחר.

כל הללו נמצאים בסעיף 29-30-31.

כשיש לנו קייס בו ברור לנו שמדובר במספר נאשמים באותו מקרה הבעיה הראשונית שאנחנו נתקלים בה היא ההגדרות, איך נגדיר כל אחד מהמשתתפים? ההבחנה לא פשוטה. ההבחנה הקשה היא בין מבצע בצוותא לבין מסייע. השופטים מתלבטים ואומרים שמבצע בצוותא שייך למעגל הפנימי, שולט בעבירה, מודע לכל הפרטים – מבצע עיקרי ומרכזי. לעומת זאת המסייע הוא במגל החיצוני, הביצוע לא תלוי בו, החלק שלו קטן.

המבצע בצוותא - מוגדר בסעיף 29 ב' - זה שעושה מעשים לביצוע העבירה. גם החוק וגם הפסיקה אומרים שאין צורך שהמבצע בצוותא יהיה זה שמבצע את כל יסודות העבירה. מה ז"א? אם אני מחכה בבית ובכלל לא נמצאת בזירת האירוע אבל אני חלק מהמעגל הפנימי אני יכולה להיות מבצעת בצוותא, אני זאת שמחכה בבית ושותפה לתיכנון ואני חלק מביצוע העבירה כי אני רוצה בה אז רואים בי מבצעת בצוותא, אם הוכח שאדם היה חלק מהמעגל הפנימי - לא נדרשת נוכחות בזירה. יסוד נפשי: אנחנו נדרשים להוכיח מטרה משותפת.

מבצע בצוותא הוא דומה למבצע העיקרי, ולכן נצטרך להוכיח מטרה משותפת, מעבר למודעות,

ואם זאת עבירה תוצאה הוא עצמו צופה – צפיות בפועל !!! את התרחשות התוצאה.

צפיות בכוח – רק בעבירות רשלנות.

כל השאר – צפיות בפועל.

המסייע - מוגדר בסעיף 31- היסוד העובדתי הוא יסוד רחב: כל התנהגות שיש בה פוטנציאל לגרום לביצוע העיקרי. **בניגוד לשידול** אין צורך להוכיח קשר סיבתי בין הסיוע לביצוע העיקרי. כלומר אין להוכיח שהביצוע העיקרי תלוי בסיוע. דוגמא: יכול להיות שזה יהיה גם סיוע פסיכולוגי, רק תהיה בחוץ כאשר אני שודד בנק.

העונש של מסייע הוא מחצית מהעונש של הביצוע העיקרי. מבחינת היסוד הנפשי היה ויכוח בפסיקה – פס"ד פלונית – שקובע שהיסוד הנפשי של המסייע מורכב מכמה רמות ומכמה

תנאים מצטברים:

1. מודעות- התביעה צריכה להוכיח שהמסייע היה מודע להתנהגות שלו.
2. שהוא היה מודע לקיומן של הנסיבות. הוא צריך להיות מודע לכך שהמבצע העיקרי מבצע עבירה. אין צורך שהוא יהיה מודע לעבירה ספציפית אלא מספיק שהוא מודע לכך שיש כאן עבירה פלילית.
3. יש להוכיח מטרה לסייע- לא רק שאתה מודע אתה רוצה לסייע לאותו עבריין עיקרי. אין צורך להוכיח זהות בין היסוד הנפשי של העבירה המושלמת של המבצע העיקרי לבין היסוד הנפשי של המסייע.
אם העבירה של המצב העיקרי דורשת כוונה תחילה, לך בתור מסייע צריכה להיות מודעות + מטרה לסייע.
אם האדם מודע לפרטים הקטנים של נניח ההבחנה בין מעשה סדום לאונס אז הוא מבצע בצוותא ולא מסייע. השאלה באיזה מעגל ועד כמה האדם היה מעורב באירגון העבירה.
עיתוי הסיוע- סעיף 31- הסיוע יכול להיות או בזמן ביצוע העבירה או לפני. סיוע לאחר מעשה היא עבירה נפרדת {סעיפים 260-261}.

המשדל-

השידול מוגדר בסעיף 30 - זוהי עבירה מאוד חמורה. כי בניגוד לסיוע צריך להוכיח קשר סיבתי- בלי המשדל לא הייתה מתבצעת עבירה. מה שברור הוא שיש **קשר סיבתי** השידול בפני עצמו הוא עבירת תוצאה. ויש קשר סיבתי בין השידול לבין הביצוע העיקרי. אלמלא הייתי משדלת אותו הוא לא היה מבצע את העבירה. המשדל לא "מתלכלך" בתיכנון העבירה- הוא המוח. **פס"ד אסקין**- בפסקה 11 מדברת על היסוד הנפשי של המשדל, זהו פסק דין שהכריע את היסוד הנפשי בשידול- נאמר כי חייבים להוכיח:

1. מודעות- המשדל יודע שהוא מביא אחר לביצוע עבירה ע"י ביצוע השכנוע שלו.
2. מודעות שהאחר שאתה משדל אותו הוא צריך את השיכנוע שלך ותלוי בו כי בלעדיו הוא לא יעשה את העבירה. העונש בשידול הוא כמו העבירה העיקרית.

3. השידול היה במטרה מצד המשדל שהעבירה {נשוא השידול} תבוצע על כל יסודותיה ע"י המשדל.

אחריות נגררת- עבירה שונה או נוספת- כמה אנשים שותפים לביצוע עבירה, הם נכנסו לשדוד בנק על הדרך אחד מהם ירה בפקיד, האחראים אחראיים על זה, אלה שאמרו שהביצוע של העבירה יהיה ללא נשק?

לא לפנות לסעיף 34 א' רבתי אם השותפים צפו בפועל שהולכת להתבצע עבירה שונה או נוספת. אם הם צפו בפועל את העבירה הנגררת וצפית את זה אתה תישא במלוא האחריות על העבירה הנגררת וגם על העבירה ההתחלתית.

סעיף 34 א' - רק במקרה שלא הייתה צפיות בפועל. לא הייתה צפות בפועל בוא נבדוק צפיות בכוח. האם אדם מן היישוב בנסיבות דומות במקומן יכול היה לצפות שתתבצע אותה עבירה שונה / נוספת? אם כן- אומר החוק:

אם מדובר על מבצעים בצוותא- ישאו באחריות כל המבצעים בצוותא. אם העבירה השונה הנוספת היא עבירת כוונה עם יסוד נפשי חמור אז ישאו האחראים האחרים בעבירה מסוג פזיזות, אם אין כזו הם יהיו זכאים. דוגמא: נניח רצח- הריגה {עבירה מקבילה עם יסוד פזיזות}.

סעיף 34 א' 2- המשדל / המסייע- אם לא הייתה צפיות בפועל אך אדם סביר במקומם היה יכול לצפות הם יהיו אחראים לעבירה של השותף רק אם יש עבירה מקבילה של רשלנות, אם אין - הם זכאים.

חרטה-

סעיף 34- פטור עקב חרטה. מבצעים בצוותא לא יכולים להתחרט. העבירה הושלמה אתה היית במעגל הפנימי- אין חרטה. {אם זה ניסיון זה סעיף 28, רלוונטי למסייעים בצוותא במסגרת ניסיון}. **סעיף 34- רלוונטי רק למסייע / משדל-** התנאים הם תנאים יותר קלים מהחרטה של הניסיון- יש לנו 2 תנאים חלופיים:

1. או שהמשדל / המסייע הצליחו למנוע את ביצוע העבירה.

2. פנו לרשויות וצריך להוכיח שהוא עשה משהו כדי למנוע את ביצוע העבירה.

לא חשובה הסיבה לחרטה, לא צריך להוכיח פה כמו הניסיון "חפץ נפש".

רשום בסעיף " לא ישא באחריות או בניסיון לשידול"- אין נגזרת כפולה אני לא יכולה לאמר
ניסיון לסיוע , היות והשידול היא עבירה כ"כ חמורה יש לנו עבירה של ניסיון לשידול- **סעיף 33-**
ניתן לדבר על עבירה של מי שמנסה לשדל ולא הצליח. העונש על ניסיון לשידול- יהיה חצי
מהעונש על העבירה המושלמת. בכל העבירות הנגזרות יהיה את אותו עונש כמו על העבירה
המלאה חוץ מניסיון לשידול וסיוע.

סעיף 34 ד'- עוסק בעונש כלפי עבירות נגזרת.

סעיפים 25,31,30,29- עבירות נגזרות ולא יכולות לעמוד בפני עצמן ולכן נצטרך לעבוד כל
הזמן ב-2 משורים , העבירה המקורית +העבירה הנגזרת יש להוכיח את היסוד הנפשי של שתי
סוגי העבירות. ולהתמקד בנגזרת מבחינת יסוד עובדתי+נפשי בפירוט.

מבצע באמצעות אחר-

סיטואציה נדירה נמצאת בסעיף 29 ג'- מגדיר את המבצע באמצעות אחר כמי שלקח מישהו
ועשה אותו ככלי בידיו. החוק נותן רשימה פתוחה ודוגמאות של מה זה כלי בידיו נניח: שימוש
בקטין לביצוע עבירה. אז אתה המבצע למרות שלא ביצעת בפועל. הקטין יודע מה הוא עושה?
לא ולכן היסוד הנפשי התבצע על ידך ואתה תישא בכל העונש. רוב המקרים בסעיף הם מקרים
בהם האדם פטור מאחריות פלילית.